

РЕДЬЯРД КІПЛІНГ: ДОЛЯ І КНИГИ

До історії світової літератури Редьярд Кіплінг увійшов насамперед як визначний новеліст, автор нарисів та романів, що перевидаються й досі десятками мов, інсценізуються в театрі й екранизуються для кіно й телебачення, і, звичайно, як поет, віршами якого захоплювалися Артур Конан Дойль, Марк Твен, Бертольд Брехт, Ернест Хемінгуей та багато інших знаних і незнаних письменників та їхніх читачів. Очевидно, недарма Кіплінг першим серед англійців став лауреатом Нобелівської премії з літератури (і досі залишається наймолодшим лауреатом за всю її історію — жодному письменникові протягом останнього понад століття не вдалося її отримати у віці, молодшому за 42 роки!). Десь того ж часу відомий американський прозаїк Генрі Джеймс зауважив: «*Кіплінг вражає мене особисто як найбільш повний вияв людської геніальності (відмінної від просто великої обдарованості), який я будь-коли знов».*

І все ж з усього величезного обсягу написаної Кіплінгом прози найбільшу привабливість для юних і старших досі зберігають історії «Книги Джунглів» про дивовижні пригоди людської дитини Мауглі, вихованої вовчою зграєю, і про той непорушний, суворий, але мудрий Закон Джунглів, якому все живе має коритися задля власного виживання. А вірш Кіплінга «Якщо...», який давно став кодексом мужнього стой-

цизму й володіння собою, за результатами опитування Бі-Бі-Сі 1995 року було визнано найпопулярнішим віршем, будь-коли написаним англійською мовою.

Джозеф Редьярд Кіплінг народився 30 грудня 1865 року в Бомбеї, одному з найбільших індійських міст (сучасна його назва Мумбай). Тодішня Британська Індія була величезним краєм, що об'єднував теперішні Індію, Пакистан, Бангладеш, Шрі-Ланку і М'янму. Нею керував призначений з Лондона віце-король, якому підлягали не лише колонізовани британцями провінції, але й десятки напівнезалежних князівств на чолі з раджами, які населяли сотні тисячі різних народів і племен. Не менш строкатим було й військо цього краю, де власне британці (англійці, шотландці, ірландці й валлійці) складали незначну меншість, а більшість солдатів були тубільцями.

Звичайно, індуси не «возв'єдналися» з Британією добровільно — понад два століття тривали завойовницькі війни (а часом — і відверта купівля земель та людей у місцевих правителів). Прості індуси потерпали від свого колоніального становища (відома трагедія місцевих ткачів, які масово гинули від голоду, бо їхні вироби не могли конкурувати з дешевими полотнами з англійських фабрик). В Індії вибухали повстання проти поневолювачів (найбільше з них було жорстоко придущено менш ніж за десять років перед народженням майбутнього письменника).

І все ж британці були мудрими завойовниками. Вони демонстративно захищали звичаї і вірування місцевого люду і карали тих, хто ображав національні й релігійні почуття індусів. Водночас вони проглашали шосе й залізниці, запроваджували сучасну медицину, будували школи — і домоглися скасування давнього й жорстокого закону, згідно з яким удова

ЗМІСТ

Редьярд Кіплінг: доля і книги. <i>Максим Стріха</i>	3
КНИГА ДЖУНГЛІВ. Переклад Д. Радієнко	21
ПОЕЗІЙ. Переклад М. Стріхи	179
Прелюд	181
Денні Дівер	182
Балада про Схід і Захід	184
Циганський шлях	189
Пісня рабів на галерах	191
Нене моя	192
Коли Земля допише останнє полотно...	193
Якщо...	194
Коли на лірі грав Гомер...	195
Вампір	196
Останнє моління	198
Тягар Білих	199
На марші (Піхотні полки)	201
Заповіт піктів	203
Заради Лалаги пішов...	204
«Міста, Держави, Трони...»	205